

Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN

לע״ן

ברוך דוב ז״ל בן יבלחט״א משה חיים ווידרא נ״י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ״ל

מראה מקומות רשפי אש

לע״ן מרים שיינדל בת יבלחט״א אפרים שמעון סינאוויץ

סימן א.

בענין ידות בקידושין ונדרים.

א) הרמב"ם בפ"א מס' נזירות כ"ה וז"ל אין אומרים בנזירות עד שיוציא בשפתיו דבר שמשמעו אלל כל הפס כענין שנלכו, אלא כיון שנמר בלבו והוליא בשפתיו דברים שפנינום שיהי' נזיר אש"פ סקן פנינום רחוקים ואש"פ שאין במשמטן לשון נזירות כדי הוא נזיר, כי"ד הרי שיהי' נזיר עובר לפניו ואמר אהיה כ"ו נזיר הוליא ובלבו הי' שיהי' כמו זה ואש"פ שלא פי' ואמר אהיה כמו זה וכו', פכ"ל יע"ש.

וצריך ביאור מהו כונתו באריכות דבריו, אם להשמיענו דין ידום הי' לו להשמיענו בקולור וכמו שכ' נבי נדרים, ועוד לריך לרקדק מהו כונתו באמרו אין אומרים בנזירות והא דין ידות איכא גם בקידושין לפי מה שנביא לקמן פי' מו"ר ז"ל שהרמב"ם סובר דיש יד לקידושין, איכ' מה הוליא מכלל דבריו במה שכ' אין אומרים בנזירות.

ונקדים דברי מו"ר הגאון האמיתי החסיד רשכניה

זיע"א אהא דבעי בנדרים (דף ו' ע"ב) אם יש לקידושין, או לא, ומוקי כגון דאמר לה לאשה הרי את מקודשת לי ואמר לה לחברתה ואת מי אמרי' ואת נמי ח"ל לחברתה ופספי בה קידושין לחברתה, או דילמא ואת חזאי ח"ל לחברתה ולא חפסי בה קידושין בחברתה. והק' מו"ר זיע"א מה לריבין אנו לדון לשון גבי קידושין הא אפי' אומדנא ע"י שדיבר עמה ע"ע קידושין אש"פ שאין בו דין לשון ג"כ מהני גבי קידושין דהא לא בעינן דין לבטא בשפתים גבי קידושין, והרי הר"ן כ' דוראי יד מוכיח הוי דאם נמי קאמר, איכ' אפי' אם נאמר דאין יד לקדושין נמי מהני לקדושין דלכה"פ הוי כמו דיבר עמה ע"ע קידושין. והי' מו"ר זיע"א דמוז' מוכח דמן לשון של קידושין לא עבדינן אן אומדנא, וביאור דבריו הק' בס' דבקידושין בעינן אמירה מגוה"כ דכי יקח דבעינן נתן הוא ואמר הוא, וביאור הק' גוה"כ הוא דגבי קידושין מה דבעינן דעת הבעל אין זה רק משום דין קנין כמו דבעינן גבי מקח וממכר דעת משום חלות הקנין, אלא מלבד דין דעת לעשות קנין כמו בשאר קנינים דבעינן דעת וכוונת קונה, בעינן בזה דעתו דבעל בכדי שיהי' מעשה קיחה, וכל זמן דליכא דעתו אין כאן מעשה קידושין, וכמו שנבאר לקמן בעוה"ת עינן זה באריכות.

וראי' לזה איתא בכ' חרחה גיטין סי' קמ"א יע"ש, וכן בדו"ח מהרו"ם להגרע"א זיע"א שגדפם מחדש בחי' קידושין, רמדהו"זין דבאמר הוא ונתנה היא באדם חשוב מקודשת דבע"כ ל"ל דכשנתנה ע"י אמירה דירי' אן סהדי שנתה"ת היא, ובנתן הוא ואמרה היא אינה מקודשת ואע"ג דודאי אן סהדי דנתנה מנתן ע"י אמירתה וכן אפי' באמר הן כ' הב"י דלא מהכי לדעת הרא"ש אש"ג דאין לך אומדנא דמוכח יוסר מזה והרי ידעי' ריטוי, אלא דבקידושין בעינן שיהי' הוכחה בדיבורו או במעשיו גבי דירי' מגוה"כ דכי יקח ואש"ג דירעי' דעתו וריליוו בלא אמירה, מ"מ ע"י דלא סגי הכא דעת וכוונת קונה כמו בשאר קנינים משום דהוי מגוה"כ דכי יקח, דהביאור הוא דמלבד דין הדעת דבעינן משום קנין בעינן הכא דעת בכדי שיהי' מעשה קידושין ולזה גוה"כ הוא שלא יהי' מעשה קידושין בדעתו של בעל לחוד כמו בשאר קנינים, אלא בעינן גם מעשה קיחה דירי'

וע"ז נעינן הוכחה בדיבורו או במעשיו כמו שכ' הריסכ"א בקידושין (דף ו' ע"א), וע"כ בא הגוה"כ דליכא מעשה קיחה בקידושין אלא אם יש דוקא הוכחה בדיבורו או במעשיו דלא מהכי בזה מאי דאמרינן אן דעתו, אלא דבכדי שיהי' קיחה בקידושין לריך שיהי' לפנינו הוכחה דעת ע"י אמירה דירי' וכיון דהאמירה דירי' הוי דין מגוה"כ דעי"ז ישנה מעשה קדושין נחלא דהאמירה ונתינת הכסף שניהם הוו מעשה הקיחה והקנין דקידושין, וע"כ לריך שיהי' כונתו לפשות האמירה לשם קנין כמו דבעינן כונתו לקנין בשנין נתינת הכסף ואם יכוין לקנות ע"י קנין חליפין אינה מקודשת אש"פ שיש בזה גם כסף דהוי כעודר בנכסי הגר וכסובר שלו הן, עיי' בחשו' רע"א סס, ה"ג לנבי האמירה, וכיון דכונתו הוא לקדש ע"י הלשון גופו ולא ע"י שדיבר עמה ע"ע קידושין ל"ש לומר שחוקדש ע"י מה שדיבר עמה ע"ע קידושין דהא מצי אמר אני לא כונתי לקדשך ע"י האומדנא של דיבר עמה ע"ע קידושין כי אם בהלשון, וע"כ לריך שיהי' עלם הלשון מוטיל לקנות על ידו, וזהו הבעיא של יש יד לקדושין אם יש כאן דין לשון, או לא, ואינה מקודשת, ולא שייך להקשות ע"ז הא הוא מכוין לקדשה בחפלא של דיבור ואת, אלא שאינו יודע אי מה דקונה לשון וזהו הוא מהורח לשון של קדושין, או מחורה אומדנא של דיבר עמה ע"ע, עכ"פ הא מכוין לקנות ע"י חפלא של דיבור ואת, זה אינו דלוח חידש מו"ר דמה דעבדינן אן אומדנא ע"י הלשון זהו חפלא אחרת שאנו עושים ע"י שדיבר ואת ואין זה עלם דיבור של ואת ומכוין שהוא מכוין לקדשה ע"י גוף הדיבור ולא ע"י האומדנא שאנו עושים ע"י הדיבור אין כאן כונה כלל לקידושין בהאומדנא שאנו עושים ויכול לומר הא אני לא קידשתיך ע"י האומדנא אלא ע"י הלשון, ובהלשון גופו אין בו לשון קידושין אי ליכא יד לקדושין, וזהו שהקדים מו"ר דעל כן מיבעי לי' אי יש יד לקידושין משום דמן לשון לא עבדינן אומדנא דהוי שתי חפלות של דיבור.

ב) ונחזור לדברי מו"ר זיע"א דמי' לן קושי' הלח"מ על הרמב"ם דפסק בפ"ד מהל' אישות הל' ב' בעיא זו דיש יד לקידושין שיהי' ספק מקודשת, והא בפ"ק דנדרים (דף ו' ע"ב) פריך זמי מיבע"ל לרב פפא והא מדא"ל ר"פ לאביי מי סבר שמואל ידים שאין מוכיחות הויין ידים מכלל דס"ל דיש יד לקדושין, ומשי' חדא מגו מאי דבירא לי' לשמואל ח"ל לאביי, ופרשי' דהכי קאמר לי' מי בבירא לי' לשמואל דיש יד לקדושין ואח"ל דיש להם יד מי בעינן ידים מוכיחות או לא, וכיון דאיכא ח"ל הי' לו לפסוק דיש יד לקדושין דכל ח"ל פשיטתא הוא, ואמר מו"ר זיע"א דבאמת יש לחקור בביאור הא דאיבעיא לן בגמ' אי ואת נמי קאמר או ואת חזאי קאמר, אם הוא ספק בפשט, או ספק בטנה, ביאור הדבר אי נימא דהספק הוא אם יש בזה לשון דדילמא ליכא בזה לשון לקדושין, או לא, דלענין לשון לא איבע"ל דיש כאן לשון שפיר, אלא דבעינן הוא לענין כונה, פי' לענין בירור איך היתה כונתו, כמו בסתם נדרים להחמיר ופירושים להקל בנדרים (דף י"ח ע"ב), שהספק הוא בכונתו ואמר מו"ר זיע"א דודאי הביאור הוא דהוי ספק בלשון, דאי נאמר דהוי רק ס' בכונה איכ' הי' הרין דנשאל להם אם כוונתו לקדושין או לא, ובדאי לריך לומר דהס' הוא בלשון אם הוא לשון קידושין, או ליכא לשון כלל דאין יד לקדושין, ואמר דאש"כ אש"ג דנפשוש דיש יד לקידושין אין זה רק לענין דהוי לשון קידושין אבל עדיין הוי ספק בכונה